

Wtorek, 27 września 2011 r.

41. przypomina, że mechanizmy wielopoziomowego zarządzania i zasada partnerstwa mają kluczowe znaczenie dla skuteczności programów operacyjnych i wysokiej zdolności absorpcyjnej; wzywa państwa członkowskie – przy poszanowaniu zasady pomocniczości i ich instytucjonalnej autonomii – do nieustannego wzmacniania zasady partnerstwa i przejrzystości podczas tworzenia i realizacji programów operacyjnych, a w związku z tym do wiążącego, kompleksowego i trwałego angażowania od samego początku organów szczebla regionalnego i lokalnego oraz społeczeństwa obywatelskiego we wszystkie etapy opracowywania, realizacji i oceny programów operacyjnych;

42. wzywa Komisję do bardziej otwartej debaty na temat środków mających na celu przyspieszenie wykorzystania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności; w związku z tym sugeruje, aby zwrócić się do Komitetu Regionów o roczną opinię na temat zdolności absorpcyjnej wszystkich państw członkowskich;

43. wzywa Komisję do zagwarantowania, że polityka spójności, sprzyjając jednocześnie realizacji strategii Europa 2020 we wszystkich państwach członkowskich, pozwoli zmniejszyć nierówności między regionami i mikroregionami, będzie uwzględniać w odpowiednim stopniu szczególne potrzeby regionów peryferyjnych i wspierać harmonijny rozwój w UE, w tym poprzez wykorzystanie dodatkowych i ukierunkowanych instrumentów i środków na obszarach, które nadal są dalekie od spełnienia europejskich standardów;

44. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i państwom członkowskim.

Europejska zdolność reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej

P7_TA(2011)0404

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 27 września 2011 r. w sprawie wzmacniania europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof – rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej (2011/2023(INI))

(2013/C 56 E/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 196 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który stanowi, że „Unia zachęca do współpracy między państwami członkowskimi w celu zwiększenia skuteczności systemów zapobiegania klęskom żywiołowym lub katastrofom spowodowanym przez człowieka i ochrony przed nimi”,
- uwzględniając art. 122 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 222 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (klauzula solidarności), który przewiduje, że „Unia i jej państwa członkowskie działają wspólnie w duchu solidarności, jeżeli jakiegokolwiek państwo członkowskie stanie się przedmiotem ataku terrorystycznego lub ofiarą klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka”,
- uwzględniając art. 23 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając wytyczne z Oslo z 1994 r., zmienione w 2001 r., dotyczące wykorzystania zasobów wojskowych i zagranicznej obrony cywilnej w operacjach prowadzonych w przypadku katastrof,
- uwzględniając Konsensus europejski w sprawie pomocy humanitarnej podpisany w dniu 18 grudnia 2007 r. przez przewodniczących Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2010 r. pt. „Wzmacnianie europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej” (COM(2010)0600),

Wtorek, 27 września 2011 r.

- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 marca 2008 r. w sprawie wzmocnienia zdolności Unii do reagowania w przypadku katastrof (COM(2008)0130),
 - uwzględniając sprawozdanie Michela Barniera pt. „For a European civil protection force: Europe Aid” („Europejskie siły ochrony ludności: Europe Aid”), opublikowane w maju 2006 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 14 grudnia 2010 r., w których z zadowoleniem przyjęto cele przedstawione w komunikacie Komisji z dnia 26 października 2010 r., zmierzające do bardziej przewidywalnego, skutecznego, wydajnego, spójnego i widocznego europejskiego systemu reagowania w przypadku klęsk i katastrof,
 - uwzględniając konkluzje Rady z grudnia 2007 r., w których zwrócono się do Komisji o jak najlepsze wykorzystanie wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności i wzmocnianie współpracy państw członkowskich,
 - uwzględniając decyzję Rady 2007/162/WE, Euratom z dnia 5 marca 2007 r. ustanawiającą Instrument Finansowy Ochrony Ludności ⁽¹⁾ oraz decyzję Rady 2007/779/WE, Euratom z dnia 8 listopada 2007 r. ustanawiającą wspólnotowy mechanizm ochrony ludności ⁽²⁾,
 - uwzględniając swoje rezolucje z dni: 14 grudnia 2010 r. w sprawie utworzenia unijnych sił szybkiego reagowania ⁽³⁾, 10 lutego 2010 r. w sprawie niedawnego trzęsienia ziemi na Haiti ⁽⁴⁾, 16 września 2009 r. w sprawie pożarów lasów w lecie 2009 r. ⁽⁵⁾, 19 czerwca 2008 r. w sprawie zwiększenia zdolności Unii do reagowania w przypadku katastrof ⁽⁶⁾ oraz 4 września 2007 r. w sprawie klęsk żywiołowych ⁽⁷⁾,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz opinie Komisji Rozwoju, Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Rozwoju Regionalnego (A7-0283/2011),
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie stoją przed wieloma zagrożeniami, jak np.: trzęsienia ziemi i tsunami, pożary lasów, powodzie i osuwanie się ziemi, wypadki przemysłowe i atomowe, ataki terrorystyczne, klęski żywiołowe i wielkie pandemie; mając na uwadze, że nastąpił dramatyczny wzrost liczby i intensywności tych klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka dotykających Unię i jej obywateli, a także inne kraje i regiony na całym świecie – czego tragicznym przykładem jest niedawny ogromny kataklizm w Japonii, na który złożyły się jednocześnie trzęsienie ziemi, tsunami i katastrofa jądrowa – a w związku z tym wzrost liczby ofiar śmiertelnych oraz zwiększenie szkód gospodarczych, społecznych i środowiskowych, a także szkód dla dziedzictwa kulturalnego; mając też na uwadze, że nie możemy wykluczyć ewentualności wystąpienia w każdej chwili takich nietypowych wydarzeń o niemożliwej do przewidzenia skali, w której to sytuacji europejska zdolność reagowania w przypadku klęsk i katastrof byłaby niezwykle użyteczna, ponieważ narzędzia krajowe mogłyby być zmobilizowane do granic możliwości,
- B. mając na uwadze, że zwiększyły się częstotliwość i zasięg występowania ekstremalnych susz oraz pożarów lasów w Europie, co oznacza, że powinno się rozszerzyć zakres badań naukowych w tej dziedzinie, aby poprawić mechanizmy oceny ryzyka, systemy prewencji i środki służące zwalczaniu tych zjawisk,
- C. mając na uwadze, że rosnące tempo zmian klimatycznych oraz wyczerpywania kapitału naturalnego jeszcze zwiększy prawdopodobieństwo występowania częstszych i bardziej niszczycielskich klęsk żywiołowych,

⁽¹⁾ Dz.U. L 71 z 10.3.2007, s. 9.

⁽²⁾ Dz.U. L 314 z 1.12.2007, s. 9.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0465.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 341E z 16.12.2010, s. 5.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 224E z 19.8.2010, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 286E z 27.11.2009, s. 15.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 187E z 24.7.2008, s. 55.

Wtorek, 27 września 2011 r.

- D. mając na uwadze, że w 2008 r. strony Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) uznały w planie działania z Bali związek między ograniczaniem ryzyka wystąpienia katastrofy lub klęski a zmianami klimatu,
- E. mając na uwadze, że w 2010 r. w działaniach dostosowawczych UNFCCC z Cancún formalnie uznano ograniczanie ryzyka wystąpienia klęsk lub katastrof za istotny element dostosowania do zmian klimatu oraz zachęcono rządy do rozważenia możliwości powiązania środków dostosowawczych z ramami działania z Hyogo,
- F. mając na uwadze, że niedawne tragedie – takie jak trzęsienie ziemi na Haiti i powodzie w Pakistanie – pokazały, że główne dostępne dla UE narzędzia reagowania w przypadku klęsk i katastrof (pomoc humanitarna i unijny mechanizm ochrony ludności) funkcjonują dobrze, jeśli wziąć pod uwagę cel, w jakim zostały zaprojektowane, i okoliczności; mając jednak na uwadze, że istnieje poważna konieczność dalszego wzmocnienia koordynacji reagowania w przypadku klęsk i katastrof dotyczących Unię Europejską, zarówno w obrębie jej granic, jak i poza nimi, a także pole do ulepszeń pod względem skuteczności, wydajności, spójności i widoczności całej pomocy UE,
- G. mając ponadto na uwadze, że podczas licznych kryzysów, a zwłaszcza w związku z tsunami z 26 grudnia 2004 r., zwrócono uwagę na liczne problemy w odniesieniu do braku na szczelbu europejskim systematycznych planów lub instrukcji działania w przypadku wystąpienia zagrożeń oraz do zbyt małej widoczności działań Europy w stosunku do włożonego wysiłku,
- H. mając na uwadze, że różne rozwiązania, w tym wykorzystanie z góry określonych zasobów państw członkowskich oraz zasobów finansowanych przez UE, zostały skutecznie przetestowane w ramach programów pilotażowych zainicjowanych przez Parlament Europejski ⁽¹⁾,
- I. mając na uwadze, że Parlament Europejski konsekwentnie wzywał Komisję, aby przedstawiła wnioski ustawodawcze dotyczące utworzenia unijnych sił ochrony ludności, w pełni zgodnie z zasadą pomocniczości, a tym samym uzupełniając wysiłki państw członkowskich w myśl art. 196 TFUE,
- J. mając na uwadze, że klauzula solidarności na mocy art. 222 TFUE ustanawia obowiązek, by państwa członkowskie udzielały sobie wzajemnej pomocy w przypadku klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka na terytorium UE,
- K. mając na uwadze, że istotna jest natychmiastowa koordynacja, spójność i komunikacja w ramach UE i z podmiotami międzynarodowymi; mając na uwadze, że obecna europejska koordynacja w terenie wielu zespołów przez różne łańcuchy dowodzenia prowadzi w sposób nieunikniony do powielania i nakładania się wysiłków oraz okazuje się kosztowna pod względem zasobów ludzkich, koordynacji i skuteczności; mając też na uwadze, że w związku z kryzysem gospodarczym i finansowym Unia Europejska musi rozwinąć system ochrony oparty na wzajemności i racjonalizacji istniejących środków, nie zwiększając przy tym łącznych wydatków,
- L. mając na uwadze, że w związku z niedawną katastrofą w Japonii rząd japoński zwrócił się do UE o stworzenie jednej wąskiej – koordynowanej przez Komisję – grupy ochrony cywilnej w celu rozdzielania pomocy, zamiast wysyłania szeregu grup ochrony cywilnej z poszczególnych państw członkowskich w różnych okresach; mając na uwadze, że zacieśnienie koordynacji działań w czasie tej katastrofy usprawniło całościową pomoc UE pod względem kosztów i skuteczności, spójności oraz widoczności,

⁽¹⁾ Szczególnie projekt pilotażowy zmierzający do nasilenia współpracy między państwami członkowskimi w zakresie walki z pożarami lasów (2008) oraz działanie przygotowawcze dotyczące sił szybkiego reagowania (2008-2010).

Wtorek, 27 września 2011 r.

- M. mając na uwadze, że należy zapewnić spójność polityczną na szczeblu UE z uwzględnieniem odpowiednich ról instytucjonalnych, nie utrudniając ani nie spowalniając reagowania w przypadku klęsk i katastrof, oraz że powinno to opierać się na istniejących mechanizmach, a nie na tworzeniu nowych struktur,
- N. mając na uwadze, że do głównego nurtu polityki, planów i programów w dziedzinie rozwoju należy włączać kulturę zapobiegania katastrofom i klęskom oraz utrzymywania gotowości na wypadek ich wystąpienia, aby zająć się niektórymi podstawowymi przyczynami klęsk i katastrof,
- O. mając na uwadze, że konieczne jest opracowanie działań zapobiegawczych w czasie rzeczywistym na wszystkich etapach operacyjnych: na etapie monitorowania, w tym poprzez wykorzystanie informacji satelitarnych, na etapie wczesnego ostrzegania, na etapie alarmowania, a następnie reagowania i udzielania pomocy potencjalnie zainteresowanej ludności,
- P. mając na uwadze, że UE popiera centralną rolę ONZ, a w szczególności rolę Biura ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej, w koordynacji międzynarodowej pomocy w krajach trzecich,
- Q. mając na uwadze, że zintegrowane europejskie podejście uwzględniające wszelkie zagrożenia, którego celem jest reagowanie na sytuacje kryzysowe na wszystkich etapach ich rozwoju, stanowi najskuteczniejszą strategię działania w przypadku klęsk i katastrof; mając na uwadze, że podejście to musi łączyć w sobie zapobieganie klęskom i katastrofom (w tym łagodzenie szkód i ograniczanie ryzyka) oraz środki służące utrzymywaniu gotowości, reagowaniu i usuwaniu skutków, w szerokim kontekście zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że istotne jest wprowadzenie narzędzi operacyjnych takich jak plan działania na rzecz zapobiegania zagrożeniom (obejmujący wzorcowe procedury i narzędzia planowania); mając na uwadze, że istnieje potrzeba rozpoczęcia rzeczywistych unijnych inwestycji w zapobieganie zagrożeniom i ich przewidywanie oraz że UE powinna realizować równie ambitne podejście zarówno w odniesieniu do zapobiegania klęskom i katastrofom oraz utrzymywania gotowości na wypadek ich wystąpienia, jak i do reagowania na nie,
- R. mając na uwadze, że rozporządzenie ustanawiające Fundusz Solidarności zawiera wymogi, które utrudniają i opóźniają jego uruchomienie w przypadku niektórych klęsk i katastrof, szczególnie jeśli chodzi o wysokość i rodzaj wydatków kwalifikujących się do finansowania, a także brak elastyczności terminów i procedur,
- S. mając na uwadze, że w sytuacji kryzysowej ekipy udzielające pomocy powinny koniecznie mieć bezwzględny dostęp do dokładnych informacji, aby mogły rozdzielać artykuły pierwszej potrzeby, wyposażenie i zasoby krytyczne, oraz że w związku z tym techniki telekomunikacyjne są najważniejszym elementem łańcucha zarządzania kryzysowego,
- T. mając na uwadze, że w sytuacji kryzysowej tradycyjne łącza i zasoby komunikacyjne mogą być przeciążone lub zniszczone,
- U. mając na uwadze, że użyteczność europejskiej polityki kosmicznej oraz pozytywne wyniki osiągnięte w ramach europejskiego programu obserwacji Ziemi (GMES), uruchomionego przez Komisję w celu wykorzystania danych i informacji satelitarnych, oraz jego praktyczne zastosowanie w dziedzinie ochrony ludności, a także w ramach Emergency Response Core Service, zostały już stwierdzone przez Komisję i państwa członkowskie,
1. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady pt. „Wzmacnianie europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej” oraz określone w nim cele; zaznacza, że propozycje przedstawione w komunikacie powinny zostać bardziej szczegółowo rozpatrzone w celu spełnienia oczekiwań dotyczących ulepszonego, skoordynowanego, spójnego, skutecznego, oszczędnego i widocznego jednolitego i kompleksowego europejskiego systemu reagowania;

Wtorek, 27 września 2011 r.

2. podkreśla, że należałoby zracjonalizować i uprościć funkcjonowanie obecnego europejskiego systemu reagowania w przypadku klęsk i katastrof oraz zoptymalizować dostępne środki dla wspólnej korzyści, jednocześnie zachęcając wszystkie państwa członkowskie do wnoszenia wkładu i do zagwarantowania w ten sposób europejskiej solidarności; w związku z tym uważa, że zdolność reagowania UE powinna wpisywać się w zintegrowane podejście uwzględniające wielorakie zagrożenia; ponadto powinna wiązać się z oddolnym delegowanym zarządzaniem zasobami i informacją – innymi słowy inicjatywa mogłaby wychodzić od państw członkowskich, które dobrowolnie przekazywałyby zasoby i wiedzę specjalistyczną;
3. zwraca się do Komisji, by opracowując europejski system reagowania w przypadku klęsk żywiołowych i katastrof uwzględniała klauzulę solidarności oraz przepisy wykonawcze do niej, które należy przyjąć w trybie pilnym i które zapewnią bardziej skuteczne i spójne reagowanie na klęski i katastrofy na terenie Unii Europejskiej i poza nią;
4. ponownie przypomina o konieczności zmiany rozporządzenia w sprawie Funduszu Solidarności, tak aby dostosować kryteria kwalifikowalności do specyfiki poszczególnych regionów oraz klęsk i katastrof, w tym klęsk następujących stopniowo, jak np. susze, oraz pozwolić na uruchamianie funduszu w sposób bardziej elastyczny i terminowy;
5. przypomina, że działania w zakresie przygotowania, zapobiegania i reagowania w przypadku klęsk lub katastrof nie mogą zostać rozdzielone oraz że w związku z tym należy wzmocnić zintegrowane podejście do przeciwdziałania katastrofom;
6. zgadza się, że potrzebna jest zmiana jakościowa polegająca na przejściu od obecnej doraźnej koordynacji do przewidywalnego i uprzednio zaplanowanego systemu w ramach unijnego mechanizmu ochrony ludności, na podstawie z góry określonych zasobów dostępnych do natychmiastowego wykorzystania w unijnych operacjach pomocy w przypadku klęsk i katastrof oraz na podstawie wszelkich innych środków i zasobów, których uruchomienie państwa członkowskie mogą uznać za stosowne; podkreśla potrzebę wprowadzenia systemu monitorowania, nadzorowania i rozwijania działań UE w operacjach pomocowych w przypadku klęsk i katastrof;
7. wzywa Komisję, aby jak najszybciej przedstawiła wnioski mające na celu ustanowienie – z zastrzeżeniem zasady pomocniczości – unijnych sił ochrony ludności na podstawie unijnego mechanizmu ochrony ludności oraz umożliwienie Unii zgromadzenia zasobów niezbędnych do zapewnienia ochrony ludności i do udzielenia ofiarom natychmiastowej pomocy kryzysowej; uważa, że odpowiedź UE należy oprzeć na uprawieniach i potencjale europejskich sił ochrony ludności oraz że należy zapewnić podjęcie działań w celu zapobieżenia występującym brakom i przeszkodom;
8. zgadza się, że europejski system reagowania w przypadku klęsk i katastrof powinien opierać się zarówno na europejskim potencjale reagowania kryzysowego poprzez ulepszenie europejskiego mechanizmu ochrony ludności na podstawie potencjału i dostępności z góry określonych, a zatem przewidywalnych zasobów kryzysowych państw członkowskich, jak i na Europejskim Centrum Reagowania Kryzysowego, które to elementy stanowią fundament takiej strategii, jaką przedstawiono w komunikacie z dnia 26 października 2010 r.; podkreśla, że te zmiany powinny wynikać z podejścia uwzględniającego wszelkie zagrożenia, łączącego wszystkie odpowiednie podmioty – w szczególności społeczeństwo obywatelskie – w tym organizacje pozarządowe i wolontariuszy, we wspólnym działaniu, i wykorzystywać synergię między poszczególnymi istniejącymi narzędziami i instrumentami;
9. uważa, że podejście uwzględniające wszelkie zagrożenia musi iść w parze z większą elastycznością w odniesieniu do poszczególnych kategorii ryzyka, które powinny być rozważane odrębnie; to z kolei pociąga za sobą konieczność rozwoju zdecentralizowanych sił analizy i planowania działań podejmowanych w zależności od charakteru, prawdopodobieństwa i wagi zagrożenia;
10. ponadto apeluje, by zdolność reagowania UE na katastrofy posiłkowała się regionami najbardziej oddalonymi oraz europejskimi państwami i terytoriami zamorskimi, ponieważ mogą one stanowić punkty wsparcia ułatwiające logistykę i wstępne rozmieszczenie unijnych zasobów na wszystkich oceanach;

Wtorek, 27 września 2011 r.

11. zwraca się do Komisji o sporządzenie i przekazanie do wiadomości Parlamentu wykazu wspólnotowych instrumentów finansowania działań zapobiegających katastrofom w celu oceny możliwości lepszego uwzględnienia zapobiegania katastrofom w istniejących już unijnych programach finansowania, o co zwróciła się też Rada (dokument nr 15394/09 z dnia 12 listopada 2009 r.);

12. zaznacza, że europejski system reagowania w przypadku klęsk i katastrof powinien działać zgodnie z zasadą pomocniczości zarówno państw członkowskich (które powinny mieć możliwość wykorzystywania własnych zasobów, zwłaszcza we wszelkich przypadkach skonfliktowanych potrzeb krajowych), jak i ONZ, tj. powinien uwzględniać z jednej strony krajowe, regionalne i lokalne kompetencje poszczególnych państw członkowskich – biorąc pod uwagę kluczową rolę, jaką dane organy odgrywają w cyklu zarządzania kryzysowego, szczególnie że w wielu państwach członkowskich władza ustawodawcza jest sprawowana na szczeblu lokalnym lub regionalnym – a z drugiej strony rolę koordynacyjną odgrywaną przez ONZ w operacjach pomocowych w przypadku klęsk i katastrof, gdy prowadzone są działania poza UE; przypomina, że strategia ta powinna uzupełniać strategię ONZ, która dostrzega w utworzeniu europejskiego ośrodka reagowania wyraźną wartość dodaną;

13. podkreśla, że transgraniczny charakter klęsk i katastrof sprawia, że UE powinna koordynować swoje środki i współpracować z krajami trzecimi, zwłaszcza w swoim sąsiedztwie z krajami należącymi do Unii dla Śródziemnomorza;

14. wspiera wniosek Komisji dotyczący stworzenia europejskiego mechanizmu reagowania w sytuacjach kryzysowych, a także ustaleń gwarantujących bardziej przewidywalną dostępność najważniejszych zasobów państw członkowskich, między innymi poprzez stworzenie puli z góry określonych zasobów dostępnych we wcześniej ustalonym czasie reakcji, które będą wykorzystywane w ramach zobowiązania państw członkowskich do dobrowolnego udostępnienia tych zasobów na cele interwencji pomocowych UE w przypadku klęsk i katastrof na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym zarówno na terenie Unii, jak i poza nią; jest zdania, że w ten sposób, a także poprzez udzielanie pomocy osobom dotkniętym klęskami żywiołowymi, takimi jak wielkie pożary, powodzie, trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów, huragany i tsunami, a także wypadkami na morzu, wyciekami ropy lub zagrożeniem jądrowym, znacznie podwyższy się europejska wartość dodana interwencji pomocowych UE;

15. zwraca uwagę, że niektóre obszary, np. wybrzeża, wyspy i tereny górskie, są szczególnie narażone z uwagi na położenie geograficzne i wzywa do zwrócenia na nie szczególnej uwagi;

16. zauważa, że regiony europejskie położone na granicach UE mogą zostać dotknięte klęskami lub katastrofami, do których dochodzi w regionach położonych na terytorium państw trzecich, przez co interwencje stają się jeszcze trudniejsze; sugeruje opracowanie specjalnych środków wspierania tych regionów oraz zwrócenie szczególnej uwagi na katastrofy wywołane przez ludzi lub będące wynikiem wypadku przemysłowego, które wymagają zastosowania odmiennych strategii;

17. uważa, że szczególną uwagę należy zwrócić na pożary, które wymagają ukierunkowanych strategii i działań;

18. potwierdza konieczność stosowania się do zasady „zanieczyszczający płaci” w odniesieniu do odpowiedzialności za szkody dla środowiska oraz do odzyskiwania kosztów związanych z reagowaniem na klęski i katastrofy od podmiotów prywatnych odpowiedzialnych za daną szkodę;

Europejski potencjał reagowania kryzysowego

19. uważa, że pula z góry określonych zdolności, zasobów i środków udostępnianych dobrowolnie na cele interwencji pomocowych UE w przypadku klęsk i katastrof zarówno w Unii, jak i poza nią, będzie stanowiła zasadniczy element potencjału UE w dziedzinie pomocy, który uzupełniać mogłyby dodatkowe doraźne oferty ze strony państw członkowskich; zaleca opracowanie jasnego i szczegółowego systemu zachęt, aby państwa członkowskie mogły przeznaczać wystarczający potencjał na dobrowolną pulę, nie zwiększając swoich ogólnych wydatków;

Wtorek, 27 września 2011 r.

20. zwraca się o utworzenie w ramach przyszłych unijnych sił ochrony ludności konkretnych mechanizmów, które umożliwią UE zaradzenie przypadkom rozległych zanieczyszczeń spowodowanych przez instalacje wydobywcze ropy naftowej i gazu znajdujące się na morzu;
21. przypomina o głównej roli ONZ w koordynowaniu działań podejmowanych przez społeczność międzynarodową w reakcji na klęski i katastrofy;
22. podkreśla, że większa zdolność reagowania UE w przypadku klęsk i katastrof zapewni spójny wkład UE w ogólne wysiłki pomocowe prowadzone pod kierownictwem ONZ oraz rolę koordynacyjną tej organizacji;
23. potwierdza, że zasoby finansowane przez UE, którymi zarządzają państwa członkowskie, powinny stanowić uzupełnienie zasobów państw członkowskich przeznaczonych na operacje pomocowe; zauważa, że operacje te powinny być prowadzone w oparciu o modele tworzone w drodze działań przygotowawczych, z powodzeniem przetestowane w niedawnych sytuacjach kryzysowych zarówno w Unii, jak i poza nią, np. moduł wielonarodowy między państwami nadbałtyckimi stworzony w celu przeciwdziałania powodziom i dodatkowe taktyczne zaplecze do gaszenia pożarów z powietrza;
24. wzywa Komisję, aby wspólnie z państwami członkowskimi określiła istniejące braki w zakresie potencjału; należy rozważyć utworzenie zasobów na poziomie UE, unikając wszelkich form konkurencji i/lub pokrywania się z zasobami krajowymi, w celu wypełnienia istniejących braków w zakresie potencjału, o ile przyniosłoby to istotne oszczędności dla całej UE lub umożliwiłoby dostęp do zasobów, które nie są dostępne dla państw członkowskich działających w pojedynkę, stanowiąc tym samym dobry model dzielenia się obciążeniami;
25. jest zdania, że ważne jest również zidentyfikowanie niedoborów środków oraz dokładne wyjaśnienie, w jaki konkretny sposób UE mogłaby wesprzeć wysiłki państw członkowskich na rzecz poprawy ich gotowości; wyraża pogląd, że efektywniejsze wykorzystywanie dostępnych już środków pozwoli uniknąć tworzenia dodatkowych procedur finansowych i administracyjnych, szczególnie w przypadku administracji regionalnej i lokalnej;
26. wzywa Komisję, by dążyła do angażowania zasobów, zdolności i koordynacji UE w przypadku klęsk żywiołowych i katastrof, do których dochodzi w UE i które wywierają bezpośredni wpływ na jej obywateli;
27. uważa, iż należy przede wszystkim skoncentrować się na pełnym i terminowym wykorzystaniu dostępnych środków finansowych, jak również na uproszczeniu wszelkich procedur administracyjnych związanych z ich uruchamianiem; wyraża przekonanie, że należy również podjąć działania w kierunku zagwarantowania, by pomoc humanitarna w sytuacjach kryzysowych niezwłocznie docierała do społeczności dotkniętych klęską lub katastrofą;
28. uważa, że zaawansowane planowanie i przygotowywanie operacji przez tworzenie scenariuszy postępowania, lokalizację posiadanych przez państwa członkowskie zasobów potencjalnie dostępnych do wykorzystania w operacjach pomocowych UE w przypadku klęsk i katastrof oraz opracowywanie planów awaryjnych są kluczowymi elementami wzmocnionej unijnej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof oraz mają podstawowe znaczenie dla szybkiego wykorzystania potencjału i dla natychmiastowej odpowiedniej reakcji w każdej sytuacji kryzysowej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wdrożyły te środki natychmiast i bez szkody dla innych działań; zwraca się ponadto do Komisji o przeprowadzenie badania wykonalności mającego na celu ocenę, czy użyteczne byłoby wprowadzenie, finansowanie z europejskiego budżetu badawczego oraz znakowanie europejskich laboratoriów referencyjnych pod kątem bioterroryzmu i identyfikacji ofiar;
29. apeluje w szczególności o odpowiednie strategie awaryjne na wypadek różnego rodzaju katastrof spowodowanych przez człowieka, związanych z wyciekiem ropy naftowej, instalacjami jądrowymi lub z substancjami niebezpiecznymi zarówno na lądzie, jak i na morzu;

Wtorek, 27 września 2011 r.

Europejskie Centrum Reagowania Kryzysowego

30. z zadowoleniem przyjmuje – jako krok we właściwym kierunku – decyzję Komisji o połączeniu Centrum Monitorowania i Informacji (MIC) oraz centrum kryzysowego ds. pomocy humanitarnej ECHO w celu utworzenia czynnego całodobowo i przez 7 dni w tygodniu Centrum Reagowania Kryzysowego, będącego platformą planowania i koordynacji, oraz domaga się, aby działanie tej platformy uwzględniało również współpracę w czasie rzeczywistym państw członkowskich w dziedzinie monitorowania, wczesnego ostrzegania i alarmowania, zgodnie z zasadą pomocniczości; wzywa Komisję do wzmocnienia Centrum, tak aby mogło ono służyć jako centralny węzeł szybkiej i skutecznej koordynacji wszelkiej europejskiej pomocy rzeczowej, a także wkładu finansowego w pomoc humanitarną; twierdzi, że powinno ono funkcjonować jako pojedynczy punkt przyjmowania wniosków o pomoc związaną z wszelkimi rodzajami klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka w celu umożliwienia spójnego reagowania UE;

31. wzywa do skutecznego połączenia centrum kryzysowego ECHO i MIC poprzez zapewnienie odpowiedniego finansowania;

32. zwraca się do Komisji o czynne powiązanie Europejskiego Centrum Reagowania Kryzysowego z dwoma wspólnotowymi instrumentami ochrony przeciwpożarowej lasów, tj. z EFFIS i EFFICS;

33. wzywa Komisję, aby koordynowała działania w sytuacjach kryzysowych, upraszczając i optymalizując istniejące usługi powszechne oraz numer alarmowy 112;

34. nalega, aby decyzje dotyczące wykorzystania zasobów z puli były podejmowane szybko przez Centrum Reagowania Kryzysowego wspólnie z państwami członkowskimi, tak aby zapewnić przewidywalną, natychmiastową i skuteczną pomoc dla ofiar oraz zapobiec opóźnieniom, powielaniu i pokrywaniu się zadań;

35. uważa, że stosowne jest zidentyfikowanie i zdefiniowanie najważniejszych istniejących zasobów, które mogłyby zostać udostępnione przez państwa członkowskie na wypadek działań kryzysowych UE w przypadku wyżej wspomnianych scenariuszy;

36. wzywa, aby UE prowadziła klarowne i spójne działania z uwzględnieniem ról instytucjonalnych pełnionych odpowiednio przez Komisję Europejską oraz wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), które to organy powinny pamiętać o swoich odpowiednich uprawnieniach i wzajemnie szanować granice swoich kompetencji; w związku z tym wzywa Komisję i ESDZ do opracowania odpowiednich rozwiązań roboczych i przejrzystych zasad w celu zapewnienia, w miarę możliwości, ścisłej współpracy i koordynacji kwestii związanych ze zdolnością reagowania UE w przypadku klęsk i katastrof, na podstawie istniejących mechanizmów bez spowalniania operacji pomocowych; podkreśla potrzebę zapewnienia elastycznej, prostej i szybkiej koordynacji między służbami, obejmującej wyłącznie właściwe jednostki, które powinny reagować w bardzo krótkim czasie z pominięciem skomplikowanych procedur administracyjnych; zaznacza, że pomoc humanitarna UE powinna być udzielana niezależnie od jakichkolwiek względów politycznych, zgodnie z przyjętymi na szczycie międzynarodowym zasadami humanitarnymi;

37. podkreśla zwiększone zagrożenie pożarami lasów, w szczególności z powodu zmian klimatu, które sprzyjają wybuchowi rozległych pożarów; zwraca się do Komisji o wydzielenie w nowym Europejskim Centrum Reagowania Kryzysowego specjalnej komórki zajmującej się tymi zagrożeniami;

38. podkreśla, że zasoby wojskowe wykorzystywane pod kontrolą cywilną, w ostateczności i zgodnie z wytycznymi z Oslo, często stanowią ważny wkład w zdolność reagowania w przypadku klęsk i katastrof, szczególnie w zakresie środków specjalistycznych, transportu strategicznego czy też ciężkiego sprzętu; podkreśla, że w celu uniknięcia kosztownego dublowania pracy należy poprawić koordynację wszystkich dostępnych możliwości – cywilnych i wojskowych – i wszystkich środków zarządzania kryzysowego będących w posiadaniu państw członkowskich;

Wtorek, 27 września 2011 r.

Logistyka, transport i telekomunikacja

39. uznaje, że wykorzystanie środków wojskowych, takich jak transport, logistyka i bezpieczeństwo, w celu wsparcia działań humanitarnych może stanowić istotną pomoc, zwłaszcza w obliczu dużych klęsk żywiołowych; przypomina, że środki wojskowe mogą być stosowane w bardzo ograniczonych przypadkach i tylko w ostateczności, zgodnie z zaleceniami ONZ;

40. wzywa do wspólnych, skutecznych rozwiązań logistycznych, obejmujących szczególnie finansowane przez UE wszechstronne zespoły wsparcia i pomocy technicznej (TAST), który mogłyby udzielać wsparcia wszelkim urzędnikom i zespołom UE lub państw członkowskich w terenie, szczególnie w przypadku zapaści lokalnej infrastruktury;

41. zwraca się o zmobilizowanie zespołów wsparcia i pomocy technicznej w przypadku klęsk i katastrof oraz o sformułowanie nowych zaleceń dotyczących sposobu, w jaki zespoły te mogą jak najskuteczniej udzielać wsparcia ofiarom klęsk lub katastrof;

42. w celu maksymalnego zwiększenia wydajności i dobrego wykorzystania istniejącego potencjału proponuje wzajemne powiązanie zasobów konsularnych państw członkowskich, aby przyspieszyć i poprawić jakość naszego reagowania w skali światowej, optymalizując wykorzystanie istniejących już środków; w związku z tym zaleca przeprowadzenie oceny zdolności konsularnych poszczególnych państw członkowskich, aby sporządzić bilans obecnych środków, którymi Unia Europejska dysponuje na całym świecie;

43. uwzględniając istniejące systemy pomocy koordynowane przez ONZ, wzywa do zorganizowania ulepszonych, wzmocnionych, oszczędniejszego i dobrze skoordynowanego transportu wszelkiej pomocy rzeczowej do miejsc dotkniętych klęską, w szczególności przez usprawnione, uproszczone procedury, zwiększony poziom współfinansowania oraz wprowadzenie nowych sposobów udostępniania dodatkowego potencjału transportowego, ewentualnie w drodze umów ramowych;

44. przypomina o istniejących narzędziach monitorowania i zapobiegania (zwłaszcza o urządzeniach do obserwacji miejscowej), takich jak europejski program obserwacji Ziemi (GMES) lub programy INSPIRE i GALILEO, dzięki którym można monitorować potencjalnie zagrożone obszary i w ten sposób skuteczniej przygotowywać się do udzielania pomocy ofiarom klęsk i katastrof; zwraca się do Komisji o rozważenie możliwości wyposażenia UE w specjalne zabezpieczone łącza telekomunikacyjne i zintegrowane rozwiązania mające na celu zarządzanie kryzysowe obejmujące etapy od zapobiegania po odbudowę; zwraca się do Komisji o lepsze wykorzystanie istniejących rozwiązań i zdolności oraz komunikacji satelitarnej, aby ułatwić rozwój usług na rzecz ludności w zakresie bezpieczeństwa publicznego i sił antykryzysowych, we współpracy z Europejską Agencją Kosmiczną, państwami członkowskimi i innymi podmiotami (prywatnymi operatorami, przemysłem);

45. zwraca się do Komisji o rozwijanie sieci komunikacyjnej i informacyjnej, z wykorzystaniem m.in. możliwości telekomunikacyjnych, w tym satelitarnych, tak by ekipy ratunkowe miały dostęp do szybkich i precyzyjnych informacji umożliwiających skuteczne rozprowadzanie produktów pierwszej potrzeby i sprzętu niezbędnego do reorganizacji społecznej bezpośrednio po katastrofach;

Komunikacja, widoczność, szkolenia, badania naukowe

46. postuluje kompleksową strategię komunikacyjną, obejmującą wszystkie instytucje UE, państwa członkowskie, partnerów społecznych i społeczeństwo obywatelskie, która ulepszy ogólną widoczność i przejrzystość działań europejskich w krajach będących beneficjentami, a także wśród obywateli europejskich, a jednocześnie zagwarantuje, że działania pomocowe w przypadku klęsk lub katastrof nigdy nie będą podporządkowane kwestiom handlowym ani politycznym czy strategicznym; uważa, że strategia ta powinna prowadzić do uproszczenia i ujednoczenia metod i narzędzi komunikacji; w tym celu proponuje np. wprowadzenie standardowego przepisowego stroju i znaku rozpoznawczego wszystkich europejskich służb, w połączeniu z identyfikatorami krajowymi, oraz powołanie wspólnego rzecznika odpowiedzialnego za informowanie o działaniach pomocowych w sytuacjach kryzysowych; apeluje, aby wszelkie strategie komunikacyjne zapewniały jasne rozróżnienie pomocy humanitarnej od działań wojskowych;

Wtorek, 27 września 2011 r.

47. zaznacza, że informowanie jest innym istotnym składnikiem skutecznej polityki zapobiegania katastrofom i klęskom oraz reagowania na nie na wszystkich szczeblach oraz że w związku ze zmiennym scenariuszem zagrożeń potrzebne jest stałe uzupełnianie wiedzy, solidne i porównywalne dane o częstotliwości występowania katastrof i klęsk, o ryzyku ich wystąpienia i o związanych z nimi konsekwencjach oraz odpowiednie narzędzia analityczne; w związku z tym apeluje o skoordynowane działanie, większą dostępność i systematyczne upowszechnianie informacji technicznych i naukowych oraz wiedzy specjalistycznej, a także wymianę najlepszych praktyk, w tym badania i praktyczne stosowanie wyciągniętych wniosków, np. doświadczenia zdobytego dzięki projektom realizowanym w przeszłości w ramach inicjatywy wspólnotowej INTERREG;

48. podkreśla potrzebę upowszechniania wiedzy o tym, jak należy postępować w sytuacji klęski lub katastrofy, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji młodzieży, już w wieku szkolnym; wzywa Komisję, aby wspierała – z udziałem szkół i specjalnych stowarzyszeń wolontariackich – kulturę opartą na przewidywaniu, zapobieganiu i odporności, co stanowi niezbędny warunek optymalizacji działań na rzecz ochrony ludności;

49. zwraca uwagę na kluczową rolę władz regionalnych i lokalnych, które w przypadku klęsk i katastrof – a przede wszystkim w przypadku klęsk i katastrof transgranicznych – znajdują się na pierwszej linii i których zaangażowanie może poprawić widoczność UE wśród jej obywateli; wzywa zatem Komisję do zagwarantowania, by państwa członkowskie angażowały swoje władze regionalne i lokalne w reagowanie w przypadku klęsk i katastrof na wczesnych etapach w oparciu o wielostopniowy model zarządzania stosowany w dziedzinie polityki spójności, przy zastosowaniu strategii komunikacyjnej, która przyniesie korzyści wszystkim podmiotom będącym częścią mechanizmu reagowania;

50. apeluje do Komisji i państw członkowskich o opracowanie jasnego systemu informowania i zapobiegania przeznaczonego dla wszystkich europejskich obywateli w czasie podróży, zarówno w UE, jak i poza terytorium państw członkowskich; proponuje w związku z tym, aby wpisywać w europejskich paszportach numer ratunkowy 112 wraz z wyraźną informacją o jego ogólnoeuropejskiej dostępności, tak aby mogły korzystać z niego osoby podróżujące w UE, a także przytoczyć art. 23 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, stanowiący, że „każdy obywatel Unii korzysta na terytorium państwa trzeciego, gdzie państwo członkowskie, którego jest obywatelem, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych państw członkowskich (...)”, na który mogą powoływać się osoby podróżujące do państw nienależących do UE;

51. postuluje, aby ogólnoeuropejski numer alarmowy 112 był skuteczniej upowszechniany wśród obywateli europejskich i obywateli państw trzecich przebywających na terytorium UE, w szczególności za pośrednictwem prasy i audiowizualnych środków przekazu oraz plakatów, aby umożliwić każdemu automatyczny wybór tego numeru w celu zgłoszenia jakiegokolwiek katastrofy na terytorium UE;

52. uważa, że specjalne szkolenie europejskiego personelu i ekspertów w dziedzinie reagowania w przypadku klęski katastrof pozwoliłoby – poprzez wspólny trzon szkoleń i modułów specjalizacji – zwiększyć świadomość oraz opracować wspólne europejskie metody pracy i procedury działania; w tym kontekście zaleca wspólne ćwiczenia z zakresu reagowania w przypadku klęsk i katastrof, z udziałem cywilnych i wojskowych jednostek logistycznych;

Reagowanie w przypadku wystąpienia klęsk i katastrof, utrzymywanie gotowości i zapobieganie

53. zauważa, że zapobieganie katastrofom i klęskom jest często bardziej oszczędnym rozwiązaniem niż ich zwalczanie; w związku z tym zwraca uwagę na istotną potrzebę uzupełnienia polityki na rzecz wzmocnienia europejskiej zdolności reagowania kryzysowego przez poprawę prowadzonej przez UE i państwa członkowskie polityki przewidywania ryzyka i zapobiegania mu oraz zachęca Komisję do przygotowania kompleksowej i innowacyjnej strategii UE w zakresie ograniczania ryzyka klęsk i katastrof; apeluje o przeznaczenie wystarczających zasobów na wczesne wykrywanie możliwych klęsk i katastrof oraz zwraca się do Komisji o zadbanie, by wykorzystano przegląd funduszy strukturalnych i Funduszu Solidarności w celu zachęcenia do rozwoju polityki i inwestycji w tych obszarach; ponadto apeluje o poprawę kształcenia w zakresie zapobiegania klęskom i katastrofom, inwestycje w zapobieganie klęskom

Wtorek, 27 września 2011 r.

i katastrofom oraz zmianie klimatu, odpowiednie przepisy dotycząc gospodarki wodnej i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz ściśle monitorowanie i wdrażanie dyrektywy w sprawie powodzi na szczeblu regionalnym i lokalnym; zwraca w tym kontekście uwagę, że władze regionalne i lokalne odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu klęskom i katastrofom poprzez wdrażanie na szczeblu terytorialnym strategii zapobiegania ryzyku, a także wspólne interwencje z udziałem zespołów z różnych krajów;

54. przypomina o swoim stanowisku, zgodnie z którym z uwagi na powiązania między suszami, pożarami lasów i pustynnieniem Komisja powinna przedstawić wniosek, podobny do dyrektywy w sprawie powodzi, mający na celu przyjęcie polityki UE związanej z niedoborem wody, suszami i dostosowaniem się do zmiany klimatu; przypomina także w związku z tym o znaczeniu, jakie ma utworzenie europejskiego obserwatorium susz odpowiedzialnego za badanie, łagodzenie i monitorowanie skutków susz;

55. przypomina również swój apel do Komisji o przyjęcie dyrektywy w sprawie zapobiegania pożarom i zarządzania ryzykiem związanym z nimi, która powinna obejmować regularne gromadzenie danych, opracowanie map i wyszczególnienie stref zagrożonych, przygotowanie planów zarządzania ryzykiem pożarowym, wskazanie przez państwa członkowskie przeznaczonych na ten cel zasobów i dostępnych środków, skoordynowanie różnych urzędów, minimalne wymogi w zakresie szkolenia zespołów oraz określenie odpowiedzialności i kar w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego;

56. uważa, że kluczowe znaczenie ma dalsze wykorzystywanie możliwości pojawiających się w kontekście celu europejskiej współpracy terytorialnej; twierdzi w związku z tym, że europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) może stanowić ważny instrument dalszego umacniania współpracy ponadnarodowej, transgranicznej i między regionami, a nawet z państwami nienależącymi do UE; postrzega rozwój współpracy międzyregionalnej ponad granicami krajowymi jako dowód na to, że właśnie regiony wnoszą zasadniczy wkład, kiedy trzeba udzielić szybkiej pomocy w dziedzinie ochrony ludności; uważa, że ta owocna współpraca obejmuje m.in. wspólny cel, jakim jest identyfikacja terytorialna zagrożeń i ocena potencjalnych niebezpieczeństw, oraz że to w tym względzie UE może w sposób cenny i widoczny przyczynić się do jeszcze efektywniejszej i skuteczniejszej współpracy, przede wszystkim dzięki usprawnieniu koordynacji;

57. zwraca uwagę, że w Europejskim Roku Wolontariatu przydatne i symboliczne byłoby wspieranie krajów, które starają się sprzyjać tego rodzaju działalności i organizacjom;

58. zwraca się do Komisji, aby przedstawiła w tym celu ambitne wnioski ustawodawcze jak najszybciej, nie później niż do końca 2011 r.;

*

* *

59. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

Europejski sektor turystyczny

P7_TA(2011)0407

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 27 września 2011 r. w sprawie Europy jako najpopularniejszego kierunku turystycznego na świecie – nowe ramy polityczne dla europejskiego sektora turystycznego (2010/2206(INI))

(2013/C 56 E/05)

Parlament Europejski,

— uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Główne kierunki zrównoważonego rozwoju turystyki europejskiej” (COM(2003)0716),